

Verslag debat De Koers van de Stad 4, dinsdag 12 mei 2009, Plantage Dok

Maarten Kloos (ARCAM) blikt terug op de drie voorgaande debatten in de reeks 'De Koers van de Stad'. Bij het eerste debat ging het over toekomstplannen voor Amsterdam in het algemeen, het tweede behelste een kritische beschouwing van de metropool-ambitie en bij het derde debat stonden de visies van de buurgemeenten centraal.

Nu gaat het over de vraag of de metropool-ambitie kan samengaan met de wens tot een meer klimaatvriendelijke samenleving.

Presentatie Johan van Zoest (team METropool Dienst Ruimtelijke Ordening Amsterdam)

Het idee bestaat dat er ontzettend veel gebeurt op het gebied van duurzaamheid, maar dat de initiatieven te versnipperd zijn. DRO is een zoektocht gestart naar de kernpunten. Het gaat om 'volhoudbaarheid' van de stad, zowel wat betreft het klimaat als sociaal.

Amsterdam, of beter, de Metropoolregio Amsterdam lijkt zich op een keerpunt te bevinden, waarbij denken op een ander schaalniveau noodzakelijk is om het tempo waarop de wereld verandert bij te kunnen houden.

Een aantal kernpunten:

- In 2040 woont 80% van de wereldbevolking in steden
- De op handen zijnde klimaatverandering
- Einde van goedkope energie-tijdperk nadert
- Het economische veld verandert (opkomst BRIC-landen)
- Economische *footprint* groeit

Verder biedt de huidige crisis ook kansen om door te schieten naar de nieuwe 3.0 samenleving: The Green Deal, waarin de groene 1^e fase wordt gecombineerd met de welvaart van de 2^e.

De technische oplossingen lijken voorhanden, het gaat om de juiste samenwerkingsverbanden. De metropolen moeten het gaan doen. Hoe krijg je focus en integratie?

Kernwoorden: zo min mogelijk afval produceren, urban-sprawl tegen gaan, kern van de stad autoluw maken en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen sterk terugbrengen. Drie superprioriteiten zijn: energievraagstuk, autoluwe binnenstad als infrastructurele opgave en welke economische klusters passen binnen de metropool?

Thomas Straatemeier (PhD UvA infrastructuur en vervoer)

Het gaat om de relatie van ruimtegebruik en mobiliteit en de link met individueel gedrag. Duurzaamheid = activiteit van mensen en bedrijven : mobiliteit/energie die daarvoor nodig is.

De zware railverbindingen liggen gek genoeg in de groene gebieden en niet in de stedelijke gebieden. In deze tussencorridors liggen kansen. Bijvoorbeeld kernen langs die bestaande lijnen bouwen. Zo mogelijkheden tot hogere frequentie. Dit i.p.v. het bouwen in gebieden waar juist nog (betere) infrastructuur moet komen. Een duurzame regio heeft meerdere vervoersalternatieven zodat geen stagnatie optreedt als een vervoermiddel uitvalt.

Het heeft ook te maken met het *marketen* van bepaalde vervoermiddelen.
Uitdaging: hoe zet je OV aantrekkelijk in de markt?

Tjeerd Stam (Klimaatbureau Amsterdam)

Amsterdam staat gezien de bekende klimaatproblematiek en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, en daarmee van instabiele landen, voor een enorme opgave. Men moet de energievraag reduceren, meer duurzame energie opwekken en het gebruik van fossiele brandstoffen zoveel mogelijk beperken.

Het Klimaatbureau heeft onderzoek laten doen naar de verschillende energievormen in de stad. Het is nodig om de discussie te voeren over de wenselijkheid van zonnepanelen en windmolens in het stadsbeeld en in de regio. Roep om meer gedurfde oplossingen.

Thema's: gebruik en productie lokaal op elkaar afstemmen, het stadswarmtenet uitbreiden en elektrische vulpunten voor auto's in het straatbeeld opnemen. Dit impliceert heftige ruimtelijke vraagstukken. Er is regie en energie nodig.

Hoofdpunten discussie

- Jacques Joosten (economische zaken Gemeente Velsen): er wordt erg vanuit de stad geredeneerd. De schaal is lastig te begrijpen. Hoort een windmolenpark in zee nog tot de Metropoolregio Amsterdam? Men moet niet te snel met concepten komen, maar kijken naar voorbeelden. Wees voorzichtig met sturing!
- Iemand uit het publiek: Nederland loopt vergeleken met andere Europese landen heel erg achter op het gebied van bijvoorbeeld windenergie. Hoe kun je dit nog bijbenen?
- San Verschuuren (DRO): In de praktijk lopen verscheidene windmolenprojecten spaak omdat de desbetreffende gemeentes er uiteindelijk niets voor voelen. Het 'not in my backyard'-gevoel.
- Henk Ovink (VROM): nimby-syndroom inderdaad hardnekkig. Toch proberen tot afspraken en samenwerkingsverbanden te komen. In gedachte houden dat een duurzame stad ook een nieuwe economie zal opleveren.
- Man uit het publiek: Iedereen heeft het alleen maar over plannen, maar er moet iets gebeuren, actie!
- Menno Genseberger (Deltares): Rotterdam lijkt een meer integrale visie te hebben. Zo worden bedrijvigheidsvraagstukken gekoppeld aan problemen met de waterhuishouding. Zo kom je meer tot concrete actie.
- San Verschuuren (DRO): Er wordt wel degelijk goed samengewerkt. Er wordt zowel actie ondernomen als plannen gemaakt. Maar we redderen het niet met een plan. In Amsterdam liggen de verhoudingen tussen 1 sterke kern en regio heel duidelijk, wat het proces juist vergemakkelijkt. Wat overigens niet wil zeggen dat Amsterdam dominant is.
- Joop Paul (Arup): We missen de echte urgentie om te handelen.
- Man uit het publiek: Het Rijk zou strengere eisen moeten stellen. Niet pas in 2020 klimaatneutraal bouwen bijvoorbeeld.
- Henk Ovink (VROM): Mensen hebben behoefte aan compensatie, 'what's in it for me?'
- Gerrit van der Plas (Stadsregio): Er is de afgelopen jaren veel winst geboekt wat betreft OV. Maar er moet wel worden doorgezet. Inderdaad meer bouwen rond infrastructurele kernpunten.

- Jongen Arup: Hoe krijg je de trein ooit zo aantrekkelijk als een Mercedes?
- Thomas Straatemeier: De trein wordt nooit een auto, maar je kunt het wel verbeteren d.m.v. marketing. In Japan presenteren treinmaatschappijen zich als lifestyle. De verschillende doelgroepen moeten herkend en bediend worden.
- Maarten Claassen (Waternet): Het verhaal voor de Metropoolregio Amsterdam lijkt steeds coherenter te worden. De urgentie is hoog, maar bestuurlijke durf is nodig. Je redt het niet met een daktuin.
- Gerrit van der Plas: Eigenlijk zouden we de luxe van superschoon water uit de kraan meer prominent moeten uitdragen als *asset* van de Metropoolregio Amsterdam.
- Eric Schrijver: Het lijkt net een anti-rookcampagne. Iedereen kent het schrikbeeld van de klimaatverandering, maar doet nog niets of niet genoeg. Heldere katalysator met deadline ontbreekt. Maak de ambitie om de Olympische Spelen in 2028 binnen te halen het streven.
- Man uit de zaal: Hebben die jaartallen/deadlines wel zin? 2040 wordt ook steeds als 'einddatum' genoemd. Maakt een project als de Noord-Zuidlijn duurt op zich al vijftig jaar.
- Vrouw uit de zaal: Er moet niet alleen op het niveau van visies gesproken worden, maar juist ook op het kleinere niveau van de bouwpraktijk.
- Vrouw uit de zaal: Het gaat juist om 'kleine' dingen als de tram naar IJburg waar maar twee fietsen in passen. Hoe kun je op deze manier gebruik van de fiets nou stimuleren?
- Gerrit van der Plas citeert een krantenkop van Het Parool van tien (!) jaar geleden: 'De kans voor Amsterdam zit hem in een schoon milieu'.

(FG mei 2009)